

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland,

Aan de Landelijke Vergadering 2004 van de Nederlands Gereformeerde Kerken te Lelystad,
p/a Voorbereidingscommissie Landelijke Vergadering 2004 van de NGK,
Karveel 51-43,
8242 XE Lelystad.

Zuidhorn, 3 februari 2002
Kenmerk 202

Zeer geachte en geliefde broeders,

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken, bijeen te Zuidhorn, heeft op 28 juni 2002 gesproken over de verhouding tussen de Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Daarbij werd kennis genomen van de brief van de Landelijke Vergadering van uw kerken, d.d. 29 juni 2001, en het rapport besproken van onze Deputaten Kerkelijke Eenheid, voorzover dat gaat over de gesprekken met de Commissie voor Contact en Samenwerking van uw kerken (CCS).
De besluiten die de synode daarover heeft genomen, zenden we u hierbij toe (Bijlage 1).

Verblijvend waren de conclusies van onze Deputaten Kerkelijke Eenheid over de gesprekken met de CCS. Gesprekken die onder het thema stonden 'binding en ruimte'. Deputaten Kerkelijke Eenheid rapporteerden dat zinvol gesproken kon worden "over de vraag hoe de Nederlands Gereformeerde Kerken het bedoelen wanneer ze zeggen dat ze elkaar onderling voldoende kunnen aanspreken op de grondslag van Gods Woord en de belijdenis, en op welke manier daar invulling aan gegeven wordt". Uit de bespreking van enkele casus uit beide kerken is volgens deputaten een verblijvende overeenstemming gebleken. Ondanks dat nog (met de hand tussengeschreven: 'niet') alle vragen geheel zijn beantwoord, zijn we blij met de gebleken toenadering.

De synode sprak haar dankbaarheid uit over het besluit dat genoemde Landelijke Vergadering heeft genomen de CCS op te dragen "een gesprek aan te gaan met de kerken in regionaal verband, ter bezinning op de omgang met Gods Woord en de belijdenis, en daarover aan de volgende LV te rapporteren". We zien met belangstelling uit naar de uitkomst van deze bezinning en spreken de hoop uit dat zo een basis mag ontstaan voor vruchtbare samensprekingen tussen onze beide kerken. Kerken die willen staan op de basis van de Schrift en zich willen houden aan de gereformeerde belijdenisgeschriften als betrouwbare samenvatting van en dankbaar amen op de bijbelse boodschap, kunnen veel voor elkaar betekenen in de strijd voor de gezonde leer en de verbreiding van het evangelie in deze wereld.

Daarvoor gaan onze gebeden op tot onze God en Vader die ons tot eenheid in zijn waarheid roept. Wij zijn ervan overtuigd dat ook in uw kerken hiervoor wordt gebeden.

We willen uw vergadering hartelijk danken voor de afvaardiging die namens uw kerken

de bespreking ter synode heeft willen meemaken, en voor de goede en indringende woorden van ds. W. Smouter bij die gelegenheid. Wij voelden samen des te meer hoezeer wij elkaar nodig hebben in een tijd van verwarring en secularisatie. Onze Heiland heeft zijn Vader om de eenheid van de zijnen gebeden, “opdat de wereld erkenne, dat Gij Mij gezonden hebt”. Geve de Here dat het begin van nieuwe toenadering een verder vervolg mag krijgen, onder de leiding van zijn Geest die heeft beloofd ons te leiden in alle waarheid.

Met het oog daarop heeft de synode haar Deputaten Kerkelijke Eenheid opgedragen de vertegenwoordigers van uw kerken uit te nodigen om verder door te spreken over het al genoemde thema. Heel concreet zal het doel van die gesprekken moeten zijn “na te gaan of er een basis is voor samensprekingen met het oog op herstel van de kerkelijke eenheid”. U mag daaruit de conclusie trekken dat het verlangen sterk is naar herstel van de eenheid tussen onze beide kerken. Het is al vaker gezegd en geschreven: broeders, u bent ons onvergetelijk!

Daarop lijkt voor uw besef misschien wel haaks te staan het besluit van de synode de ‘uitzonderingsclausule’ die de GS Leusden aanbracht in de regels voor kerkelijke eenheid, bedoeld om in incidentele gevallen plaatselijke kerken toe te staan met een plaatselijke NGK te komen tot kanselruil en toelating tot elkaars avondmaal, in te trekken, waarbij overigens kerken die al afspraken gemaakt hebben in deze zin, vrijheid te geven die afspraken na te komen. Ook dit besluit (Bijlage 2) doen wij u hierbij toekomen.

Wij kunnen ons voorstellen dat deze beslissing voor u een teleurstelling betekent. De synode sprak uit haar spijt te betuigen voor de onvaste koers van onze kerken in dezen. Dit besluit kan mogelijk overkomen als een negatief signaal in de richting van de Nederlands Gereformeerde Kerken, maar is heel nadrukkelijk niet zo bedoeld. De synode wilde juist voorkomen dat het toestaan van verdere vormen van plaatselijke eenwording de prikkel wegneemt om te blijven verlangen naar en te werken aan volledige eenheid van beide kerkverbanden.

De synode heeft uitgesproken dat de uitzonderingsclausule die de GS Leusden aanbracht, niet past in het beleid van de Gereformeerde Kerken om pas tot vergaande stappen als toelating van predikanten op elkaars kansels en toelating van leden aan elkaars avondmaalstafels over te gaan, wanneer beide kerkverbanden landelijk hebben uitgesproken de weg naar vereniging te willen inslaan. Het is onze diepste wens en ons vurig gebed dat de verdergaande gesprekken tussen onze beide kerken daar spoedig toe mogen leiden. Zodat als de Here het geeft, broeders en zusters elkaar weer mogen vinden onder dezelfde kansel en aan dezelfde avondmaalstafel.

De synode heeft zich naar aanleiding van een verzoek uit de kerken beraden op de vraag of er zwaarwegende en overtuigende argumenten naar voren zijn gebracht om besluiten die in het verleden zijn genomen ten aanzien van de ‘Open Brief’ van 31 oktober 1966 en de ondertekenaars ervan, te herzien. Uiteindelijk heeft de synode, na verkennend onderzoek door een commissie uit haar midden, en na uitvoerige bespreking, besloten niet te voldoen aan het verzoek deputaten in te stellen om de noodzaak van eventuele herziening te onderzoeken. De tekst van het desbetreffende besluit sturen we u hierbij toe (Bijlage 3).

De synode heeft het moderamen opgedracht gegeven dit besluit aan de CCS toe te lichten. We wijzen u met nadruk op de uitgesproken bereidheid van de Gereformeerde Kerken kritisch naar het eigen verleden te kijken. We beseffen dat het boven vermelde besluit de vraag kan oproepen of niet wat met woorden wordt beleden, in de praktijk strandt op formele overwegingen of emotionele weerstanden. Toch spreken wij hier de oprechte wens uit dat

wat in het verleden is gebeurd, ook en juist de verkeerde dingen aan beide kanten, in de gesprekken tussen onze beide kerken, open en eerlijk zal worden benoemd, en dat waar nodig, schuld zal worden beleden, voor het aangezicht van de Here, met de bede om zijn genade en vergeving.

Broeders, juist de pijn om breuken in het verleden doet verlangen naar herstel en naar een terugvinden van elkaar in de eenheid van het ware geloof.

Het verlangen naar eenheid van alle gereformeerde belijders is ook de drijfveer voor de synode geweest bij het besluit als waarnemer toe te treden tot het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG). We zenden u het besluit daarover als Bijlage 4 toe, en spreken de wens dat we een goede inbreng kunnen hebben binnen de COGG en dat de ontmoetingen en gesprekken een bijdrage aan de eenheid mogen leveren.

Tenslotte: de besluiten die de GS Zuidhorn nam met betrekking tot de weg naar eenheid die de CGK en de GKV zijn ingeslagen, zijn ook van belang voor de NGK. Daarom brengen we ook die besluiten onder uw aandacht (Bijlage 5).

We zijn ervan overtuigd dat we als drie kerkverbanden die willen staan op basis van de Schrift en de confessie willen staan, niet om elkaar heen kunnen. Geve de Here dat allen die zijn naam belijden en willen staan voor zijn waarheid, elkaar mogen zoeken en vinden.

Onze gezamenlijke bede mag wel blijven opgaan tot onze God en Vader en tot de Here Christus, die Koning van de kerk, om de voortdurende leiding van Gods Geest. Geve de Here dat uw vergadering die leiding mag ervaren in al haar beraadslagingen.

Met hoogachting en broederlijke groet, namens de generale synode,

(E.A. de Boer), preses

(H. van Veen), scriba II

P.S. De tekst van deze brief met bijlagen is ook gezonden aan de Commissie voor Contact en Samenspreking van de Nederlands Gereformeerde Kerken en aan de Deputaten voor Kerkelijke Eenheid van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt).

Rapporteur: Ds. G. Zomer Jzn
Datum: 01/07/2002
Titel: Nederlands Gereformeerde Kerken
Agenda: 9.4 Nederlands Gereformeerde Kerken
Soort document: Besluit

Nederlands Gereformeerde Kerken

Commissie: deputaatschap Kerkelijke eenheid

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor kerkelijke eenheid, hoofdstuk 3;
2. aanvullend rapport van deputaten voor kerkelijke eenheid, hoofdstuk 2;
3. brief van de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken te Amersfoort 2001 d.d. 29 juni 2001.

Besluit 1:

met dankbaarheid uit te spreken dat de ontmoeting tussen deputaten en de Commissie voor Contact en Samenspreking (CCS) van de Nederlands Gereformeerde Kerken, waartoe de Generale Synode Leusden 1999 opdracht gaf, een zinvol gesprek heeft opgeleverd over de vraag hoe de Nederlands Gereformeerde kerken het bedoelen, wanneer ze zeggen dat ze elkaar onderling voldoende kunnen aanspreken op de grondslag van Gods Woord en de belijdenis, en op welke manier daaraan invulling gegeven wordt.

Gronden:

1. de Generale Synode Leusden 1999 gaf deputaten de opdracht de vertegenwoordiging van de Nederlands Gereformeerde Kerken uit te nodigen voor een ontmoeting, waarin ruimte zou zijn om wederzijds de besluiten en de brieven van respectievelijk de Generale Synode Leusden 1999 en de Landelijke Vergadering Doorn 1998 toe te lichten. Eén van de gronden voor dat besluit was: "Van onze kant blijft dan de vraag hoe ze dat bedoelen en op welke manier daar invulling aan gegeven wordt", namelijk dat de Nederlands Gereformeerde Kerken elkaar onderling voldoende kunnen aanspreken op de grondslag van Gods Woord en de belijdenis; deputaten hebben deze opdracht op een goede wijze uitgevoerd;
2. de vragen die de Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996 stelde, en door de Generale Synode Leusden 1999 zijn herhaald, zijn nog niet geheel beantwoord. Wel blijkt uit het rapport van deputaten dat er sprake is geweest van goede gesprekken betreffende o.a. de binding aan de belijdenis, en dat er sprake was van een zekere toenadering.

Besluit 2:

met dankbaarheid kennis te nemen van het besluit van de Landelijke Vergadering te Amersfoort 2001 om de CCS opdracht te geven een gesprek aan te gaan met de kerken, ter bezinning op de omgang met Gods Woord en de belijdenis, waarin in elk geval aan de orde komt o.a. de vraag hoe de kerken kunnen zorg dragen voor de benodigde eenheid in de leer.

Grond:

met dit besluit laten de Nederlands Gereformeerde Kerken zien dat zij vragen die de Gereformeerde Kerken haar al lange tijd stellen, serieus nemen en tot de hare maken.

Besluit 3:

aan deputaten Kerkelijke Eenheid opdracht te geven:

- a. de vertegenwoordiging van de Nederlands Gereformeerde Kerken uit te nodigen voor een ontmoeting, en tijdens die ontmoeting het gesprek voort te zetten in de lijn van de vragen die de GS Berkel en Rodenrijs 1996 en Leusden 1999 aan de Nederlands Gereformeerde Kerken stelden, namelijk: 1. Waarin binden de Gereformeerde Kerken bóven Schrift en belijdenis, en bieden zij dus minder ruimte dan in een gereformeerde kerk verwacht mag worden? en 2. Hoe spreekt u elkaar aan op de grondslag van Gods Woord en de belijdenis en slaagt u erin door middel van onderlinge afspraken afwijkingen van de Schrift en de belijdenis te weerstaan? In het kader van deze ontmoeting kunnen onderwerpen aan de orde komen als bij voorbeeld: het beleid wat betreft de uitnodiging om deel te nemen aan het avondmaal; de vraag hoe er een plek kan zijn binnen de kerk om vragen te bespreken die kunnen opkomen betreffende onderdelen van de belijdenis; de vraag welke ruimte er binnen de kerk mag zijn voor verschillen;
- b. in deze gesprekken na te gaan, of er een basis is voor samensprekingen met het oog op herstel van de kerkelijke eenheid;
- c. daarbij eventueel al bekend geworden resultaten van de interne bezinning binnen de Nederlands Gereformeerde Kerken op de omgang met Gods Woord en de belijdenis mee te wegen;
- d. in hun contacten met de 'Deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland' van de Christelijke Gereformeerde Kerken de relaties van de Gereformeerde Kerken en die van de Christelijke Gereformeerde Kerken met de Nederlands Gereformeerde Kerken te bespreken, en die relaties voorzover nodig en voorzover mogelijk op elkaar af te stemmen;
- e. van hun bevindingen aan de volgende generale synode rapport uit te brengen en dit rapport een half jaar tevoren aan de kerken toe te (laten) zenden.

Gronden:

1. de vragen die de Generale Synode Berkel en Rodenrijs 1996 stelde, en door de Generale Synode Leusden 1999 zijn herhaald, zijn nog niet geheel beantwoord. Wel zijn er in de periode tussen de Generale Synode Leusden 1999 en de Generale Synode Zuidhorn 2002 goede gesprekken geweest betreffende o.a. de binding aan de belijdenis, en was er sprake van een zekere toenadering. Daarom moeten die gesprekken voortgezet worden;
2. het doel van de huidige contacten is om na te gaan, of er een basis is voor samensprekingen met het oog op kerkelijke eenheid;

3. deputaten hebben niet als taak zich bezig te houden met de interne bezinning binnen de Nederlands Gereformeerde Kerken over de omgang met Gods Woord en de belijdenis. Wel is de uitslag van die bezinning van belang voor de vraag of er sprake is van een basis voor samensprekingen met het oog op kerkelijke eenheid;
4. naarmate de Gereformeerde Kerken en de Christelijke Gereformeerde Kerken meer naar elkaar toe groeien, zal ook hun beider verhouding tot de Nederlands Gereformeerde Kerken meer een gemeenschappelijke zaak moeten worden.
5. we moeten bereid zijn van de Nederlands Gereformeerde Kerken te leren.

Besluit 4:

aan de eerstkomende Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken antwoord te geven op het schrijven van de Landelijke Vergadering van 2001, waarin:

- a. dankbaarheid wordt uitgesproken voor het feit dat de ontmoeting na de generale synode van Leusden tot goede gesprekken geleid heeft, waarin vooruitgang is geboekt in het begrijpen van elkaar (zie besluit 1);
- b. dankbaarheid wordt uitgesproken voor het besluit van de Landelijke Vergadering Amersfoort 2001 om een interne bezinning te starten over de omgang met Gods Woord en de belijdenis, waarin in elk geval aan de orde komt o.a. de vraag hoe de kerken kunnen zorg dragen voor de benodigde eenheid in de leer (zie besluit 2);
- c. de Nederlands Gereformeerde Kerken bemoedigd worden in het streven om in voortgaande gesprekken tussen haar vertegenwoordiging en de deputaten duidelijkheid te geven over de vraag of er een basis is voor gesprekken, gericht op herstel van de kerkelijke eenheid (zie besluit 3a-c);
- d. wordt uitgelegd dat en waarom de deputaten de opdracht hebben gekregen om met de 'Deputaten voor de eenheid van de gereformeerde belijders in Nederland' van de Christelijke Gereformeerde Kerken de relaties van de Gereformeerde Kerken en die van de Christelijke Gereformeerde Kerken met de Nederlands Gereformeerde Kerken te bespreken, en die relaties voorzover nodig en voorzover mogelijk op elkaar af te stemmen (zie besluit 3d).

Rapporteur: Ds. G.Zomer Jzn
Datum: 16/9/2002
Titel: Revisie Regels van Leusden en Nederlands Gereformeerde Kerken
Agenda: 9.8 Revisieverzoeken G.S.Leusden 1999 Acta art. 86 besluit 2.8
Soort Document: Besluit

Revisie Regels van Leusden en Nederlands Gereformeerde Kerken

Commissie: commissie 8

Materiaal:

1. Acta GS Leusden 1999, Artikel 86, besluit 2.8: de synode besloot het Kader voor plaatselijke samensprekingen, zoals vastgesteld door de GS Berkel en Rodenrijs 1996 (Acta art. 83, besluit 4), als volgt te verduidelijken c.q. op onderdelen te veranderen (wijzigingen cursief gedrukt):

"8. het besluit tot voorgaan in elkaars diensten en het wederzijds toelaten aan het avondmaal zal alleen genomen worden, indien het kerken betreft waarmee landelijk wordt samengesproken en waarvan de landelijke vergaderingen wederzijds hebben uitgesproken dat ze staan of willen staan op de grondslag van Gods Woord en de gereformeerde belijdenisgeschriften. *In incidentele gevallen kan met instemming van de classis en deputaten ad art. 49 KO een uitzondering gemaakt worden voor een Nederlands Gereformeerde kerk;*"

Gronden:

"2. Een uitzonderingsclausule is gewenst voor bijzondere situaties die zich voordoen met plaatselijke Nederlands Gereformeerde kerken. Waar plaatselijk vergaande overeenstemming groeit van kerkelijk samenleven mag dat uitdrukking vinden in de viering van woord en sacrament ook wanneer de desbetreffende kerkverbanden (nog) niet aan samensprekingen toegekomen zijn;"

2. brieven van de kerken te Assen-Zuid, Bergschenhoek, Den Helder (met één adhesiebetuiging), Drachten-Oost, Emmeloord, Hardenberg-Centrum, Rijnsburg, Spakenburg-Noord en Ten Boer en van ds. P. van Gorp te Dalfsen (met 136 adhesiebetuigingen), van L. Heeringa en 7 anderen te Hoogkerk (met bijlagen en met 2 adhesiebetuigingen), B. de Jong en T. de Jong-Tolsma te Drachten, H.J. Mooibroek te IJsselmuiden, S. de Marie te Berkel en Rodenrijs (met 3 adhesiebetuigingen), A. van der Molen te Amersfoort, L. Roorda te Rozenburg en A. Slagter te Emmen, waarin zij vragen de uitzonderingsclausule ten aanzien van plaatselijke Nederlands Gereformeerde kerken uit het midden van de kerken weg te nemen.

De onderbouwing van deze verzoeken is als volgt samen te vatten:

1. In een *algemene* regeling voor plaatselijke samensprekingen past niet een clausule waarin de Nederlands Gereformeerde Kerken een *aparte* positie krijgen; deze uitzonderingspositie is niet onderbouwd (wat is het specifieke van de Nederlands Gereformeerde Kerken dat een uitzonderingsclausule rechtvaardigt, waarom is deze uitzonderingsbepaling 'gewenst?') en plaatst de Nederlands Gereformeerde Kerken in een voorkeurspositie boven andere kerken.

2. De uitzonderingsclausule is ongeconditioneerd en bevat geen duidelijke handvatten om te beoordelen wanneer er plaatselijke sprake is van 'vergaande overeenstemming van kerkelijk samenleven'.

3. Deze clausule harmonieert niet met de uitspraak van de synode (art. 84) dat er helaas geen mogelijkheden zijn om met de Nederlands Gereformeerde Kerken tot landelijke samensprekingen te komen met het oog op kerkelijke eenheid, onder andere omdat de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken te Doorn 1998 een duidelijk signaal heeft afgegeven dat ze geen strakkere binding aan de belijdenisgeschriften wil.

4. Samenspreken met kerken uit een kerkverband waarvan als zodanig niet is uitgesproken, dat het staat of wil staan op de grondslag van Gods Woord en de gereformeerde belijdenis, kan niet zomaar aan de hand van de bestaande regeling, die juist principiële uitgaat van een kerkverband waarvan het bovengenoemde wel is uitgesproken; zou men toch een uitzonderingsclausule willen maken, dan vereist dat minstens een aanhangsel waarin duidelijkheid wordt verschaft over zaken als: hoe dient de desbetreffende kerk zich op te stellen ten aanzien van de binding aan de gereformeerde confessie en kerkorde (regel 1); hoe moeten de relevante besluiten van meerdere vergaderingen, ook die van de – in dit geval – Nederlands Gereformeerde Kerken in dit gesprek functioneren (regel 4); hoe kan en moet een plaatselijke Nederlands Gereformeerde kerk in haar samensprekingen afstemmen op het beleid van het landelijk kerkverband (regel 5 en 6)?

5. In het Akkoord van Kerkelijk Samenleven (AKS) van de Nederlands Gereformeerde Kerken zorgen de volgende punten voor onduidelijkheid: in de Nederlands Gereformeerde Kerken doen de leden belijdenis van 'het ware geloof' en zijn ze niet gebonden aan de gereformeerde leer; het is onduidelijk of het AKS ook leertucht kent, of de gemeente wordt ingeschakeld in voortgaande censuur, welke garanties er zijn in de Nederlands Gereformeerde Kerken voor bewaking van de kansel inzake gereformeerde koers van een genabuurde kerk of een regionale vergadering, wat de status is van een verklaring "ten genoegen van de eigen kerkenraad" bij afwijking van de leer en hoe het zit met het appèlrecht;

6. Zowel de GS Berkel 1996 (art. 80, besluit 2.a) als de GS Leusden 1999 (art 86, besluit 1, grond 4; besluit 5 a en c, grond 1) drongen erop aan plaatselijke en landelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

7. De formulering in grond 2 dat "de desbetreffende kerkverbanden (nog) niet aan samensprekingen toegekomen zijn" suggereert ten onrechte dat van samensprekingen met de Nederlands Gereformeerde Kerken nog niet veel werk gemaakt is; de werkelijke situatie is dat de synode van Berkel na verkennende gesprekken helaas moest constateren dat samensprekingen op dit moment "niet mogelijk zijn"; Leusden viel Berkel daarin bij;

8. De Christelijke Gereformeerde Kerken besloten in 1998 de landelijke samensprekingen met de Nederlands

Gereformeerde Kerken te stoppen vanwege dezelfde obstakels die ook de Gereformeerde Kerken zien. Als kerken hebben wij jarenlang aangedrongen op deze duidelijkheid; nu deze stap gezet is, hebben we onze erkentelijkheid daarvoor uitgesproken. Het is tegenstrijdig met dit alles nu als kerken mogelijkheden te openen in de richting van vergaande plaatselijke samenwerking met Nederlands Gereformeerde kerken, temeer waar een dergelijke samenwerking tussen Christelijke Gereformeerde en Nederlands Gereformeerde kerken voor grote moeite heeft gezorgd.

9. Door aan plaatselijke kerken vrijheden te bieden die aanzienlijk verder gaan dan het landelijk kerkverband wil gaan, wordt dat kerkverband als het ware opgeblazen; het toestaan van uitzonderingssituaties kan in de toekomst binnen het kerkverband bovendien zorgen voor gecompliceerde situaties die verdere besluitvorming ten aanzien van samensprekingen onnodig onder druk kunnen zetten;

10. Diverse Schriftgegevens (Matt. 16 : 18, Ef. 1 : 22-23, Kol. 1 : 18, Hand. 11 : 22, Hand. 15, Tit. 3 : 10, 1 Tim. 5 : 20-22, Ex. 23 : 2, 2 Petr. 2 : 1, Matt. 18 : 15-17, 2 Kor. 13 : 2, Rom. 16 : 7, 1 Kor. 5 : 4-13, 2 Tess. 3 : 6, 2 Tess. 3 : 14, 2 Tim 3 : 5, 2 Joh. 1 : 10) alsmede art. 29 NGB ("Kortom, dat men zich richt naar het zuivere Woord van God, alles wat daarmee in strijd is verwerpt en Jezus Christus erkent als het enige Hoofd") bewijzen dat het deelhebben van een kerk aan een kerkverband inhoudt de medeverantwoordelijkheid voor het ingaan tegen Gods Woord door dat kerkverband;

3. brief van de kerk te Emmeloord met het verzoek om besluit 2, uitspraak 8 als volgt aan te vullen: "Zo'n plaatselijke Nederlands Gereformeerde kerk zal uitspreken dat zij staat of wil staan op de grondslag van Gods Woord en de gereformeerde belijdenis. Zij zal eraan werken dat ook de landelijke NGK zich van harte en onverkort op deze basis gaat stellen";

4. de kerk te Den Helder verzoekt tevens "een aanhangsel aan de bestaande regelingen toe te voegen waarin op de hierboven aangesneden punten (bedoeld zal zijn: onduidelijkheden in het AKS) duidelijkheid wordt geboden";

5. A. van der Molen te Amersfoort verzoekt tevens besluit 2.8 zodanig te wijzigen "dat het besluit tot het voorgaan in elkaars diensten en het wederzijds toelaten aan het avondmaal alleen zal kunnen worden genomen, indien blijkt dat de desbetreffende plaatselijke kerk haar kerkverband heeft aangesproken op gebleken tolerantie van afwijking van Schrift en belijdenis. Van de uitkomst daarvan zal zij mededeling doen aan de kerk waarmee zij in overleg is. Deze uitkomst zal de instemming dienen te hebben van de betrokken samensprekende kerken, alsmede van classis en deputaten art. 49 KO".

Besluit 1:

ondanks haar vreugde over hoopgevendende vorderingen in de besprekingen van haar deputaten Kerkelijke Eenheid met de Commissie voor Contact en Samenspreking van de Nederlands Gereformeerde Kerken, de uitzonderingsclausule met betrekking tot Nederlands Gereformeerde Kerken, die door de Generale Synode Leusden aan regel 8 van het kader voor plaatselijke samensprekingen is toegevoegd, in te trekken onder betuiging van spijt voor de onvaste koers op dit punt.

Gronden:

1. de uitzonderingsclausule is innerlijk tegenstrijdig met de algemene bepaling in regel 8 en miskent de bedoeling ervan. Regel 8 bepaalt namelijk dat wanneer er plaatselijk wel overeenstemming bereikt kan worden terwijl dit landelijk niet het geval is, kerken elkaar wel wederzijds mogen erkennen, maar nog niet mogen overgaan tot effectuering van die erkenning door te komen tot eenheid in bediening van Woord en sacrament;
2. ook indien een Nederlands Gereformeerde Kerk plaatselijk wil staan op de grondslag van Gods Woord en de gereformeerde belijdenisgeschriften, biedt dit onvoldoende waarborg voor haar metterdaad (kunnen) staan op deze grondslag. Zij maakt immers deel uit van, staat in voortdurende uitwisseling met en draagt medeverantwoordelijkheid voor het verband van kerken die in hun Akkoord van Kerkelijk Samenleven (nog) geen ondubbelzinnige binding aan de gereformeerde leer verplichtend voor alle kerken en ambtsdragers hebben vastgelegd;
3. aanleiding tot de uitzonderingsclausule zijn de plaatselijke en landelijke samensprekingen met de Nederlands Gereformeerde Kerken. De formulering van de uitzonderingsclausule beperkt zich echter zonder enige grond tot de Nederlands Gereformeerde Kerken. Ook noemt de clausule geen nadere condities waaraan een Nederlands Gereformeerde kerk zou moeten voldoen, voordat de classis en de deputaten ad art. 49 KO hun goedkeuring kunnen geven aan wederzijdse kanselruil en openstelling van de avondmaalstafel;
4. het toestaan van vergaande vormen van plaatselijke eenwording bij het ontbreken van een dergelijke eenwording op kerkverbandelijk niveau kan de prikkel wegnemen om te blijven verlangen naar en te werken aan volledige eenheid van beide kerkverbanden;
5. deze pendelbeweging in het synodebeleid kan helaas – onbedoeld en onterecht – worden opgevat als een negatief signaal aan de Nederlandse Gereformeerde Kerken, juist in een fase waarin deputaten Kerkelijke eenheid verblijvende ontwikkelingen melden.

Besluit 2:

kerken die reeds met een Nederlands Gereformeerde kerk zijn overgegaan tot het voorgaan in elkaars diensten en/of het wederzijds toelaten aan het avondmaal of die daartoe reeds afspraken hebben gemaakt, in overweging te geven vooralsnog in goed overleg geen verdergaande stappen te zetten.

Gronden:

1. het zou onbillijk en onethisch zijn kerken te dwingen om terug te komen op reeds gemaakte afspraken op basis van de ruimte die de Generale Synode Leusden 1999 bood; wel mag aan deze kerken in overweging gegeven worden dat zij mee de moeite dragen van het feit dat er nog steeds onduidelijkheden zijn inzake de binding aan de gezonde leer zoals hierboven verwoord bij besluit 1, grond 2 en deze moeite aan de plaatselijke Nederlands Gereformeerde kerk uitleggen;
2. ook wanneer de verstrekkende beslissing om in de dienst van Woord en sacrament tot eenheid te komen nog moet wachten tot ook landelijk overeenstemming is bereikt, blijft het volgens het kader mogelijk om elkaar wederzijds van harte te erkennen als kerk van Christus en op een aantal punten afspraken tot samenwerking te maken.

Besluit 3:

aan de verzoeken genoemd onder materiaal 3, 4 en 5 niet te voldoen.

Grond:

Besluit 1 maakt deze verzoeken overbodig.

Rapporteur: Ds. G. Zomer Jzn
Datum: 28/01/2003
Titel: Revisieverzoek PS Holland Noord inzake besluiten 1967 en 1969/70
Agenda: 9.5 Herbezinning besluiten jaren zestig
Soort document: Besluit

Revisieverzoek PS Holland Noord inzake besluiten 1967 en 1969/70

Commissie: commissie III

Materiaal:

1. het verzoek van de Particuliere Synode Holland Noord 2002 (gedateerd 16 april 2002) om deputaten te benoemen met als opdracht de volgende generale synode "van advies te dienen over de vragen of en hoe de uitspraken van de generale synoden van Amersfoort-West 1967 en Hoogeveen 1969/70, beschreven in het verzoek van br. H.G. van der Weijden te Gouda, moeten worden herzien en welke consequenties daaruit voortvloeien voor andere kerkelijke uitspraken;" (de PS had het verzoek van br. Van der Weijden meegezonden als bijlage a). De problematiek is in de formulering van de Particuliere Synode Holland Noord 2002: de mogelijkheid dat 'hernieuwde weging van de gegevens en argumenten, die tot besluitvorming in Amersfoort-West en Hoogeveen hebben geleid, tot de conclusie kan leiden, dat misverstand of misinterpretatie bij die besluitvorming een beslissende rol heeft gespeeld' (PS Holland Noord besluit 1, grond 1). De problematiek is in de formulering van br. H.G. van der Weijden: 'de Generale Synodes van Amersfoort-West en Hoogeveen hebben de Open Brief beoordeeld op basis van de eigen termen en begrippen van de synodes en niet op basis van de termen en begrippen van de Open Brief' (grond ad 1 bij het verzoek van br. Van der Weijden om de uitspraak van de GS Amersfoort 1967 Acta art 16 te heroverwegen). Het besluit om ds. B.J.F. Schoep niet als lid ter synode te ontvangen zou onvoldoende grond hebben door misinterpretatie van de Open Brief;
2. besluit van de Generale Synode Zuidhorn d.d. 27 sept. 2002 "een commissie aan het werk te zetten met de opdracht te beschrijven, wat de problematiek is in de voorgelegde bezwaren tegen de besluiten van de Generale Synode Amersfoort-West 1967 (namelijk de stukken die door Particuliere Synode Holland Noord op de tafel van de synode zijn gelegd)". Deze commissie zal rapporteren aan de Generale Synode Zuidhorn;
3. het rapport van de in Materiaal 2 genoemde commissie, m.n. onderdelen A, B (incl.), B 5-8 B 9a, B 10 (zie bijlage)

Besluit 1:

aan het verzoek van de Particuliere Synode Holland Noord 2002 niet te voldoen.

Gronden:

1. een verzoek tot herziening van in de kerken algemeen aanvaarde besluiten moet wel met zeer klemmende redenen worden gedaan (Acta GS Kampen 1975, art. 110). Dergelijke klemmende redenen dienen er dan ook te zijn, wil de instelling van een deputaatschap – zoals gevraagd door de Particuliere Synode Holland Noord – gerechtvaardigd zijn;
2. van een kerkelijke vergadering mag naar art. 30 en 31 KO verwacht worden, dat zij bij het vragen van een eventuele heroverweging van wettig genomen kerkelijke besluiten welomschreven en inhoudelijk geformuleerde bezwaren aanvoert. Alleen het signaleren van bezwaren (als van br. Van der Weijden) en/of vragen (binnen de kerkelijke gemeenschap) kan geen basis zijn om een kerkelijk besluit van vraagtekens te voorzien;
3. de Particuliere Synode Holland Noord stelt wel dat het appèlschrift van br. H.G. van der Weijden belangrijk materiaal bevat voor heroverweging van de besluiten van de Generale Synode Amersfoort-West 1967, maar wijst dit materiaal niet concreet aan. Ook ontbreekt in het besluit van de particuliere synode een inhoudelijke confrontatie met de uitspraken van mindere vergaderingen in de zaak van br. H.G. van der Weijden;
4. het eigen onderzoek (zie voor bredere documentatie onder 'Materiaal 3') door de Generale Synode Zuidhorn naar de bezwaren die br. H.G. van der Weijden inbrengt tegen de wijze waarop de Generale Synode Amersfoort-West met de 'Open Brief' omging en naar aanleiding daarvan handelde met ds. B.J.F. Schoep, leidt niet tot de conclusie dat herziening van de besluiten uit de jaren 1967 en volgende op wezenlijke punten noodzakelijk is;
5. naast het appèlschrift van br. H.G. van der Weijden beroept de Particuliere Synode Holland Noord zich op een 'groot aantal publicaties', waaruit zou blijken dat de door haar genoemde vragen breed leven in de kerkelijke samenleving. Een dergelijke algemene verwijzing kan geen grond zijn voor de behandeling in de synode.

Besluit 2:

het voorgaande besluit toe te zenden aan de Commissie voor Contact en Samenspreking van de Nederlands Gereformeerde Kerken, met de mededeling dat het moderamen graag bereid is om hierop toelichting te geven.

Grond:

het ontstaan van het verband van de Nederlands Gereformeerde Kerken is nauw verbonden met de veroordeling van de Open Brief door de generale synode van 1967. Voor de relatie met de Nederlands Gereformeerde Kerken is het van belang dat de genomen besluiten rechtstreeks worden meegedeeld en toegelicht.

Participatie in het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte

Commissie: deputaatschap Kerkelijke eenheid

Materiaal:

1. rapport van deputaten voor kerkelijke eenheid, hoofdstuk 4;
2. aanvullend rapport van deputaten voor kerkelijke eenheid, hoofdstuk 3.

Besluit 1:

de te benoemen deputaten kerkelijke eenheid de opdracht te geven

- a. een gesprek aan te gaan met het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG) met het oog op eventuele participatie in dat Contactorgaan;
- b. aan de volgende generale synode verslag uit te brengen van (de uitkomst van) dat gesprek.

Gronden:

1. de GS Leusden 1999 (zie Acta art. 85) gaf de deputaten opdracht
 - a. vanuit het oogpunt van kerkelijke eenheid landelijke ontwikkelingen in andere kerkgemeenschappen en groeperingen bij te houden, zo nodig nader te verkennen en daarop actief te reageren;
 - b. onderzoek te doen naar de mogelijkheden om te komen tot een overlegorgaan waarin gesprekspartners namens verschillende kerken en groeperingen van gereformeerde belijdenis elkaar ontmoeten om informatie over de geestelijke ontwikkelingen in elkaars gemeenschappen uit te wisselen en te bespreken;
2. het COGG is, nu de (synodaal) Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN) daarin niet langer participeren, een orgaan dat mogelijkheden lijkt te bieden om opdracht a. uit te voeren, en een overlegorgaan waarbinnen de zaken kunnen plaatsvinden die worden genoemd in opdracht b.;
3. de volgende generale synode kan, op grond van het rapport van de deputaten, een beslissing nemen over het participeren in het COGG.

Besluit 2:

als doelen van de participatie in het COGG vast te stellen, dat de deelnemers

- elkaar bemoedigen en opscherpen om in onze tijd gereformeerd te zijn;
- op deze manier het onderling begrip en vertrouwen versterken, en zo
- voorkomen dat gereformeerde belijders verder uit elkaar groeien en
- zo mogelijk een basis leggen voor samensprekingen met het oog op kerkelijke eenheid.

Gronden:

1. de doelstelling moet in het kader staan van het zoeken van wegen tot kerkelijke eenheid en tegelijk ruimte laten om (in het kader van dat zoeken naar kerkelijke eenheid) ook te spreken over andere zaken dan 'kerkelijke eenheid';
2. het vaststellen van deze doelen maakt een evaluatie van een eventuele participatie aan het COGG mogelijk.

Besluit 3:

de te benoemen deputaten te machtigen om, wanneer het verloop van het gesprek met het COGG daartoe aanleiding geeft, tot aan de volgende generale synode als waarnemers namens de Gereformeerde Kerken in het COGG te participeren.

Grond:

deputaten kunnen zelf voorlopig beoordelen of de doelstelling, genoemd in besluit 2, inderdaad kan worden nagestreefd in het kader van het COGG. Wanneer dat zo is, is het nuttig om als waarnemer te gaan participeren in het COGG, in afwachting van de definitieve besluitvorming van de volgende generale synode.

Christelijke Gereformeerde Kerken

Commissie: deputaatschap Kerkelijke eenheid

Materiaal:

1. rapport van de deputaten voor kerkelijke eenheid;
2. tweede aanvullend rapport van de deputaten voor kerkelijke eenheid;
3. brief d.d. 31 januari 2002 van de Generale Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, Leeuwarden 2001, met de besluiten over de verhouding tot de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) in Nederland;
4. brief d.d. 22 januari 2002 van de Gereformeerde Kerk te Ten Boer, waarin gevraagd wordt
 - a. door te spreken over perforatie van kerkgrenzen;
 - b. overeenstemming te bereiken over het Schriftgezag voordat er verder wordt samengesproken;
5. brief d.d. 14 maart 2002 van de Gereformeerde Kerk te IJmuiden met het verzoek om
 - a. uit te spreken dat plaatselijk een (vrijgemaakt) Gereformeerde en Christelijke Gereformeerde kerk één kerk kunnen vormen onder één kerkenraad;
 - b. deputaten op te dragen samen met de Christelijke Gereformeerde deputaten processen als in IJmuiden te begeleiden en aan de eerstvolgende generale synode concrete voorstellen te doen over plaatselijke kerkelijke eenheid;
6. brief d.d. 13 maart 2002 van de Gereformeerde Kerk te Waardhuizen, waarin zij oproept geen te grote stappen ineens te zetten;
7. brief d.d. 29 januari 2002 van br. Zijlstra te Drogeham met adhesiebetuigingen;
8. brief d.d. 7 maart 2002 van br. en zr. De Leeuw te Ermelo met een nieuw beleidsvoorstel;
9. brief d.d. 1 maart 2002 van br. Slagter te Emmen en brief d.d. 14 maart 2002 van br. Van der Worp te Hattem met in beide brieven ondermeer het verzoek de samenspreking met de Christelijke Gereformeerde Kerken te beëindigen.

Besluit 1:

dankbaar voor de groeiende toenadering van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken tot elkaar de weg naar kerkelijke eenheid te vervolgen.

Grond:

op basis van de groeiende toenadering kunnen vervolgstappen gezet worden in het zoeken naar kerkelijke eenheid.

Besluit 2:

1. uit te spreken dat de vraag die besloten ligt in de opdracht van de generale synodes van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken, om na te gaan of een federatie aanbeveling verdient en zo ja, hoe deze vorm zou kunnen krijgen, op grond van het rapport van deputaten inzake het federatief groeimodel met ja kan worden beantwoord;
2. niet te voldoen aan het verzoek als gesteld in materiaal 4.b.

Gronden:

- 1a. de overeenstemming in de leer die voorgaande generale synodes van beide kerkverbanden over en weer hebben uitgesproken, dient een vervolg te krijgen ten aanzien van de dienst en de tucht en het kerkelijk en kerkverbandelijk leven;
- 1b. uit de Heilige Schrift en uit de confessie is hier te noemen: Psalm 133:1 en 3b; Johannes 17:20-23; Efeziërs 4:1-6; Openbaring 1:13; HC zondag 21 antw. 54; NGB art. 27-32;
2. ten aanzien van het Schriftgezag is reeds principiële en confessionele overeenstemming geconstateerd.

Besluit 3:

uit te spreken dat het door gezamenlijke deputaten ontworpen federatieve groeimodel uitgevoerd wordt op een voor beide kerken geschikt tijdstip. Tot dat federatieve groeimodel behoren de volgende elementen:

- a. dat in principe voor alle plaatselijke kerken de mogelijkheid openligt voor kanselruil met de plaatselijke kerken uit het andere kerkverband dat deel neemt aan het federatieve groeimodel;
- b. dat eveneens in principe de mogelijkheid geopend is elkaars ongecensureerde belijdende leden tot de viering van het Heilig Avondmaal toe te laten;
- c. dat de plaatselijke kerken over en weer elkaars tuchttoefening erkennen en geen leden van elkaar accepteren zonder wederzijds goedvinden;
- d. dat de plaatselijke kerken van beide kerkverbanden over en weer, voorzover dit nog niet gebeurt of gebeurd is, worden opgewekt om met elkaar in contact te treden met het doel activiteiten te ontplooiën om naar elkaar toe te groeien, waarbij het zoeken naar en het beleven van de geestelijke eenheid voorop dient te gaan.

Besluit 4:

deputaten met het oog op de uitvoering van het federatieve groeimodel op te dragen – op een nader te bepalen tijdstip – samen met de deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken studie te maken van de volgende zaken en – zo mogelijk – de volgende synode te dienen met voorstellen daarover:

- a. de regelingen voor samenspreking, met speciale aandacht voor de taak van de classis in dezen;
- b. de tekst van de belijdenisgeschriften in het algemeen en van art. 9 en 36 NGB in het bijzonder; inzake kerkrecht en kerkorde; inzake liturgie, waarbij te denken is aan de vrijheid daarin, het gebruik van verschillende bijbelvertalingen, psalmen en gezangen, aangepaste kerkdiensten e.d.; inzake de vragen die zich voordoen rondom samenwerkingsgemeenten en de positie van de Nederlands Gereformeerde Kerken;
- c. deputaten verder op te dragen:
 1. gezamenlijk aandacht te geven aan de veranderingen van situaties en gewoonten in beide kerken en het kerkelijk omgaan met publicaties die het Schriftgezag raken;
 2. gezamenlijk aandacht te geven aan de problematiek van de relaties die er in plaatselijke kerken zijn met een plaatselijke Nederlands Gereformeerde kerk;
 3. gezamenlijk regionale en/of landelijke conferenties van ambtsdragers te (doen) organiseren;
 4. gezamenlijk overlegsamenvoeringen van kerken die toestemming hebben tot kanselruil of om die toestemming gevraagd hebben, te (doen) organiseren;
 5. gezamenlijk verder door te denken over uitbreiding van gezamenlijke activiteiten en daarover gezamenlijk te rapporteren aan de volgende generale synode van beide kerken;
 6. indien nodig naar het oordeel van deputaten gezamenlijk publicaties te doen verschijnen met betrekking tot kerkelijke eenheid;
 7. gezamenlijk plaatselijke processen van eenwording te begeleiden en aan de volgende generale synode concrete voorstellen te doen over plaatselijke kerkelijke eenheid;
 8. gezamenlijk aandacht te schenken aan perforatie van kerkgrenzen.

Besluit 5:

1. niet te voldoen aan het verzoek als gesteld in materiaal 5.a;
2. de verzoeken uit materiaal 9, voorzover ze betrekking hebben op de samensprekingen met de Christelijke Gereformeerde Kerken, niet ontvankelijk te verklaren;
3. het voorstel uit materiaal 8 niet ontvankelijk te verklaren;
4. kennis te nemen van het gestelde in materiaal 6 en 7.

Gronden:

- ad 1. dit past (nog) niet in de huidige regels en afspraken tussen (vrijgemaakt) Gereformeerde en Christelijke Gereformeerde Kerken;
- ad 2. een verzoek tot beëindiging van een samenwerkingsproces kan volgens artikel 30 KO alleen via voorbereiding door de mindere vergadering op de agenda van de generale synode geplaatst worden;
- ad 3. een dergelijk verzoek kan volgens artikel 30 KO alleen via voorbereiding door de mindere vergadering op de agenda van de generale synode geplaatst worden.

Besluit 6:

bij de benoeming en instructie van andere generaal synodale deputaatschappen rekening te houden met de mogelijkheid tot structureel overleg met corresponderende deputaatschappen van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Grond:

de deputaatschappen hebben het overleg dat in de laatste verslagperiode heeft plaatsgevonden, als zinvol ervaren.